

سهروردینک حیاتی

[پکن نسخه دن مابعد]

عوام علما سنك و حقیقی علملردن حظی اولمایانلردن ایشیتدم او، سیمیا بیلردیرلردی بعضیلری ده اونك حبله کار، کوز بویایچی اولدیغنی ظن ایدییورلردی. فقط بونلرک هپسی خرافاتدر. اخوان تجریدك مقاماتی بیلیمه مکدر. حالبوکه شیخ اونلرک مقاماتنك غایاتنه واصل اولمشدر. اخوان تجریدك بر مقامی واردرکه اوراده اونلر هانکی صورتی ایسترلرسه ایجاده مقتدردرلر. ابویزید بسطامی وحسین بن منصور الحلاج و دیگر اخوان تجریدك واصل اولدیغنی مقام، بودر. بن بر زمان بومقامه ذاتاً اینانیردم نهایت حق تعالی بکا یقین تام احسان ایتك صورتیه امداد ایتدی. اکر بو، صاقلاماسی واجب اولان اسراردن اولماسه ایدی شیخك حالتدن برنبده سزه بیان ایدردم الله روحی تقدیس ایتسون شیخ، شهرلری زیارت ایتك خصوصنده کثیرالجولان ایدی البسهیه التفات ایتمز امور دنیا به رغبت ایتزدی ابن رفیعہ نقل ایدییور: [۱] بر کون شیخله «میا» بازارنده (فی جامع میا) یکدیگر یغزدن آری یورویوردق. او، ماوی بویالی، قیسه برجبه کیمشدی. باشنده بوکمش بر فوطه آیاقلرنده زربول وارایدی او صیراده بنی بر احیام کوردی و یاغمه کلدی شوعادی آدمه نه کزنیورسك دیدی بن ده یازقلر اولسون سزه! بو، زمانمك سیدی شهاب الدین سهروردی در دیدم. آد مجنز سوزمدن متحیر اولدی و شاشقین شاشقین یولنه دوام ایتدی.

شیخ بر جوق شهرلری زیارت ایتدی بو علملرده کندیس کی بر آرقاداش قازانمغه پك اشتیاقی واردی مع الاسف آرزوسی حصول بولمادی. مطارحاتك نهایتده شو سوزلری سویلیور: «سنم اوتوزه یاقلاشیور عمرمك چوغی سفرده، شو علومه واقف بر آرقاداش

[۱] ابن رفیعہ نامیه معروف اولان ذات سدید الدین محمود بن عمر در. سهروردینك تلیدلرندن وفخر الدین ماردینینك مریدلرندن ایدی سهروردینك حیات خصوصیه سی اکثریتله بو ذاتدن منقولدر ابن ابی اصیبه طبقات الاطبا سنده بو ذات ایله کوروشدیکنی قید ایدر و بناء علیه بزه بو ذاتك همیتله شیخ حقنده جوق صحیح مقلومات ویرلکده در. ابن ابی اصیبه بووقعه یی عیناً سدید الدینك آغزیه نقل ایتدیکی کی آشاغیده کوستریله جکی وجهله قیمت مخصوصه یی حائر داما برایکی وقعه ده ینه اوندن نقل ایتکده در.

آرامقله کجی . لکن یونلردن خبردار ، یونلره ایمانی صاعلام برکیمسه یی بولامادم [۱] . شوسوزده یافیکز کنیدیسه ده یوخصوصده نه درجه حیرتده در؟! مشارالیه تجرید خصوصنده غایه ده ، دنیایی آتقی خصوصنده درجه نهاده ایدی . دیاربکر طرفلرنده ، بعضی وقلر شامده ، و بعضاده روم طرفلرنده اوطورمغنی سهروردی .

بوراده شهرزورینک، عیناً ترجمه ونقل ایتدیکم سوزلرینی کسه رک یرایکی نقطه اوزرنده توقف ایتک ایسترم . دنیلورکه شیخ هفتده بر دفعه طعام ایدردی و طعامی الی درهمی کچمزدی . ریاضاتک بودرجه — اینانلییه جگنی ز؟ حالوکه بتون مورخلر یو نقطه ده متفقدلر هله منلاجامی وامام یافعی کی صوفی شرب تذکره جیلر یوخصوصلرده آتشین بیاتده بولولر واصرار ایدرلر .

شیخ ابوالحسن [۲] تمه صوان الحکمه ذیلنده شیخه معاصر اولدیغی قید ایله زمانق فیلسوفلردن یوندن زاهد هیچ کیمسه یوقدر اونک کندیسه مخصوص اولیه ریاضاتی واردرکه

[۸] شهرزوری مطارحاتک نهایتدن آلدیغی سوزلری پک مختصر کچور . بوسوزلر پک مهندر اوراده شیخ سهروردی لئانده معنویه یی ایضاح ایدر . بوکا خصوصی بر بحث تخصیص ایتش واک اینجه روحی حادثاتی تحلیل ایتشدر . بوتحلیلدن صوکر اشرافی فلسفه تک مزایاسنی تعداد ایتکه باشلار وحرم روحندن قوبان صمیمی نصیحتلریله متفکرینی بو طریقه میل ایتدیرمهک چالیشیر . وکلکیز لای ای متفکرلر حقیقت بوراده در مألنده کی دعوتدن صوکر ا شوسوزلری سویلنیور عیناً ترجمه ایدیورم . صواوزرنده یورومک ، هوایه اوچوب سایه قاووشقی ، طی ارض ایتک ، بولرنور اشرافیله ترین ایدن سالکر ایچوندر . مع الاسف علما بولره التفات ایتیلر . مشائیه فلسفه سینه منسوب ذواتدن حکمت الهیه یه یعنی نورلر فقهیه واقف هیچ برکیمسه بیلیمورز . اگر بوزمانده سیرالی الله منقطع اولماسه ایدی بودرجه مغموم و متأسف اولمازدق . یازیق ، فقط حقیقت بودر . سنم اوتوزده یافلاشدی . عمرمک چوغی یوللرده برشریک آریوب صورمقده کجی . علوم شریفه دن خبری اولان واولر ایمانی اولان هیچ برکیمسه بولامادم . وصیت ایدرم سزه ای قارداشلر ! الله توجه و تجریده مداومت ایدیکز ! بو شیلرک آناختارلری « حکمة الاشراق » نامنده کی اثره ودیعه ایدلشدر اوراده ذکر ایتدکلریمز باشقه بریده سویله مدک .

[۲] مشارب التجارب وغوراب الغرائب « تاریخ قیمتدارک مولفی اولوب ابوسلیمان محمدسنجینک صوان الحکمه سنی اختصار و ظهیرالدین بیهقینک تمه صوان الحکمه سنی ذیلا اتمام ایتشدر . بواثر چارشنبه ده مراد افندی کتبخانه سنده (۱۴۰۸) نومروده مقیددر نسخه اسکیدر ۶۳۱ تاریخنده استنساخ ایدلشدر کتابده مؤلفک اسمی یازیلی اولدیغی ایچون ارباب مراق چوق آرامشلر و کتابک باشنه یا کلش یا کلش مطالعه لر یازمشلر . بر اثر تصادف اولارق کتابک دروننده مؤلفک مشارب التجارب نامنده کی تاریخندن بحث ایتدیکنه مطلع اولدم و حقیقت آکلاشیلدی .

زمان مثلی کتیرمکدن عاجزدر هر هفته بر
دفعه افطار ایدیور و طعامی ۵۰ در همدن زیاده
اولیوردی دیور . ابن خلکان و ابن ابی
اصیبه عین فکرمده در لر . شو حالد بوسوزه
اینا مق مجبوریتندیز .

دقت ایدیله جک ایکنجی نقطه ده شودر:
شیخ آهنکی ، جنبشی ، نغمات موسیقی بی
سهرودی ، صاحب کرامات و آیات ایدی ،
دینلیور . همده بوسوزی شجره الهیه مبدعی ،
انوار لاهوتیه صاحبی اولان شهر زوری
سویلیور . دیمک که بزم بوکونکی تلقیلر بمنزله
اوزمانک تلقیلری آراسنده چوق فرق واردر .
بوسوزک باشقه صورتله ایضاحنه لزوم یوق .
صوکر شهرزوری اگر بوشیلر صاقلاماسی
واجب اولان اسراردن اولماسه ایدی سزه
برنبده بحث ایدردم دیور بوسوز شهسز
ناهل آلدن سوء تفهمه دوشمک احتمالنه بناء

سویلمشدر . فی الحقیقه اخوان تجریدک هانکی صورتی ایستلر سه ایجاده مقتدر اولدقلرینی
آکلامق و آکلامق مشکدر بو اسراری آله ویرن خلاج منصور اخوان تجریددن
کوسترلدیکی حلد جزا کوزمشدر بناء علیه شهرزوری ده بواسراری اظهار ایده مزدی
آنحق بوسوزدن کندیسنک ده ضمناً بوجهل دن اولدیغنی سویلک ایسته دیکی آکلاشد مقده در .
عشو حالد دیمک که سهرزوری ، بی طرف دکدر . وسوزلری یقینی و مسلک اعتباریه
صمیمی اولدیغنی حالد تاریخ اعتباریه عین ماهیتده دکدر . بوجهلته در که شیخ سهروردی به
اسناد ایدیلن سیمیا کرلکی شهرزورینک رد ایدیشنی بز تاریخاً آروجه تدقیق ایتمک
مجبوریتندیز .

تسمیه مصرعلری ..

سودانک چیزدینکی هجران یولنده
کنجکیم . یاریم هپ خراب اولدی ..
سودا یوللرنده ، جانان یولنده
کوکلیمه بیك عصرک خسرانی دولدی ..

§

یچاره کوکلیمک هیچقیرقلری ،
نیلم که بر رعشه ویریری سزه
بگزم صولوق .. هرکون دونکندن صاری
رب اوکنده کبی کلیرکن دیزه ؟ .. !

§

سزسگز ، بتون کون ، کیجه دوشونجهم ،
سزگله کچور ، کوندوزوم ، کیجهم :
سزک او وفا کار خیالنگزله ..

§

کزه رم دربر ، بر صولوق ایزله ،
دوکولورکن قانسز دوداقلرمدن
پریشان مصرعلر : خسران و هجران ..

سرف لاطم

آنحق بوبحنی تدقیقه باشلامازدن اول شیخک ایکنجی دوره حیاته عطف نظر ایتلی بز

شیخک حیات خصوصیه سنک الک مزاقلی واک
جاذبه دار قسمی بوایکنجی صفحه حیاتیه سیدر
بوصفحه شیخک فرات نه ری بری طرفه
کچدیکی کوندن باشلار. یوقاریده نقل ایتدیکم
عباره ده شهر زوری، شیخک دیار بکر طرفلرنده،
شامده، و روم طرفلرنده اوطور مغی
سه و دیکنی قید ایدیوردی. عجایبونک اسبابی
نهدر، بچون سهروردی بو طرفده بولونما
ترجیح ایدیوردی؟ فرات نه ری بری طرفه
کچدیکی زمان « بن بو طوپراق ده قالا جغم »
دیمش بونی حلبده شهید ایدیلجکئی اولجه
اخبار ایتمه سنه عطف ایدر لر. لکن بوسوزدن
بورالر، عودت ایتمه مک نیتی ایله کلدیکی ده
آکلا شلمقه در. دیمک که شیخده بو محیط

آرمی

کیجه أفق لردن بر آو بوشاندی
شیطان قاناد کردی آیک اوستنه
بوایک کنج آوجی نک دوشدیک آزدی
آکنده یازیلی پاک اوستنه

ایک آوجی چکدی، دوردی پشندن
آردی هرا یکیز شیئی آشنندن
صو ایچدیکی کولک قلب آتشنندن
بر یانیق قوش قوندی پاک اوستنه

بر صوله چوریلدی، بر ضاغه دوشدی
کوکسه یرلشیرکن اوزاغه دوشدی
ایک آوجی قوردینی طوزاغه دوشدی
صوک اوق چکیلنجه پاک اوستنه ...

بحیب فاضل

بچون اولی بر حس مربوطیت وارمش! بونک تأثیری عرقده اولابیلیر اولجه بوکا دار
قوتلی برظن موجود اولدیغنی کوستردم ایدی فقط بوراده الک بارز خاطره کلن شیء،
تورکلرک سجیه لرینی سه و مش اولماسی، اونلرک مسافر پرورلکنندن، علمایه حرمتلرندن آمین
اولماسی در. و چونکه شیخ عادتاً کندینه بر طالع آرار وضعیتده در. او، کم بیلیر عراقه
و آنا طوله کچرکن نه حسلرله متحسسی کندینه بر چوق بنده لر بولاجق ایدی؟
سرایلره کیره جک، حکمدارلرله تأثیر ایده جکدی. بونلر، بالآخره هپ تحقیق ایتک یولنی
طوتمشدی. ایلریده کوروله جکی وجهله شیخه «خالق البرایه» نامی و یریه جک وحقی شهر
فروریدن استشهاد ایده جکمز وجهله کندینه «پیغمبر» ده دینلر بولوناجق وحقی قتلندن
صو کرا او، اولمه مشدر صعود ایتمشدر شایعه لری چیقاجق و حلب قلعه سندن لاشه سی
چیقاریلارقی شهر ایدمک صورتیه محتمل عصیانک اوکی آینه جقدر. بتون بوشبه و بو
اندیشه لر عجا معناسزمیدر.

وفي الحقيقة شیخ فراتی کچدکن صو کرا. ایک استقامت اولق اوزره پیغمبرلر وطنه

قدس و شام طرفلرینه توجه ایتدی . اوراده خلی مریدلر پیدا ایتدی . [۱] شام اطرافده بعضاً بونلرله برابر سیاحت ایدردی . ورفیقلرینی ساعتلرجه ذوق و نشوه ایچنده ، باشقه یو عالمده چالغیلر ، رقاصه لر آراسینده یاشا تیردی . آرقاداشلری آیرلدقلری و کندی نه کلدکاری زمان بو حظلی اونونالمازلردی . ایلریده ابن ابی اصیعه دن نقلاً فیلسوف ابراهیم بن ابی الفضلک بن اوحال ایچنده « اوقدر مسعود ایدم که ... دیدیکنی کوره جکر . شام ، دمشق طرفلرنده اوزون مدت قالدینی آکلاشیلان شیخ بالآخره دیاربکره واورادن خریوته کچیور . خریوت حکمداری عهده الدین ابوبکر بن قارا آرسلان نامه « الواح عمادیه » نامنده کی فلسفی اثرینی تألیف ایدیور ؛ دیمک که اوراده ده خلی مدت قالیور . شه سز شیخ دمشقه کیدرکن موصلدن و شهرزودن کچمشدر . بونلردن صو کرا شیخک « ماردین » دخی کتدیکنی بالجمله مورخلرک متفقاً بیاناندن و بالخاصه ابن ابی اصیعه نک شیخ سدیدالدین محمود بن عمرو دن نقل ایتدیکی شو ووقعه دن آکلاشیلیور :

شیخ سدیدالدین (ابن رقیعه) دییور که : شیخ شهاب الدین سهروردی ، شیخمز فخرالدین ماردینی به کلمشدی : ذاتاً آرا صیرا کلیردی ، و آرالرنده محبت و مودت و اراده و شیخ فخرالدین بزه بوکنجک ذکاسی ، فصاحتی شایان حیرتدر ، زمانمزد بونک اُمالی یوقدر ؛ قورقارم که زیاده مهور اولماسی و آشوری سوز سویله مسمی و طاشقینقلری حسیله حقنده سویله نیلن سوزلره قولاق اصمالماسی و آزقورونماسی ، اونک سبب هلاکی اولاجقدر دیمشدی . وقتا که شهاب الدین شرقدن آیرلدی و بزه وداع ایتدی ، شامه متوجهاً حرکت ایتدی . کیده رک حلبه واصل اولدی شهاب الدینک خبر قتلی فخرالدین ماردینی به واصل اولنجه « بن ذاتاً بوتی اولجه سزه سویله مش و بوکنجک حالندن وجسارتنندن قورقیورم دیمشدم » دییه رک پک متأثر اولمشدی . لکن شیخک بو آناتول سیاحتندن صو کرا تکرار شام طرفلرینه کیمک اوزره یوله چیقمه سی نه کی اسبابه مبتتیدر . کندیسی آناتولده چوق رغبت مظهر اولمشدی . هر طرفدن حرمت کوریوردی ، سرایلره و زرا قوناقلرینه کیریوردی . مباحثه ، مشاعره ده بولنیوردی . حکمدارلر و ارنجه کندی خرنجانلر ایتدیلدی ؛ بونکله برابر نیچون شامدم کی مریدلرینی خاطرلادی ! بونقطه مهم دکلیدر .

یوسف ضیا

۲۴ کانون اول ۳۹

[۱] باشقه تعبیر بولامدیم ایچون مریدلر دییورم یوندن شیخک بر طریقت تأسیس ایتک فکری .